

*Грек М. О.,
аспірант кафедри загального та слов'янського мовознавства
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара*

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТА МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛАХ СЕРІЇ ПІДРУЧНИКІВ «UPSTREAM»)

Анотація. У статті проводиться аналіз структурно-семантичних та морфологічних особливостей фразових дієслів у педагогічному дискурсі. Матеріалом дослідження слугує вибірка фразових дієслів серії підручників «Upstream» рівня B2 (Intermediate), B2 (Upper-Intermediate), C1 (Advanced). Фразові дієслова є широко досліджуваною темою зарубіжних та вітчизняних лінгвістів, філологів, однак семантика та морфологія компонентів фразового дієслова не є вичерпаною темою до цих пір. Фразові дієслова у більшій мірі відносяться до розмовної лексики, ніж до академічної, однак, останнім часом спостерігається тенденція до «окультування» ФД та імплементації їх у різні сфери. У статті акцентується увага на місці фразових дієслів у педагогічному дискурсі, а також дається визначення поняття «фразове дієслово» в рамках чисельних досліджень. Визначено, що фразове дієслово – це зазвичай дво- або трьох компонентна структура, яка складається з дієслова та постпозитива, і яка складає неподільну семантичну єдність. Наголошено на тому факті, що фразові дієслова є невід'ємною лексичною складовою будь-якого навчально-методичного комплексу з англійської мови. Підкреслено роль фразових дієслів у процесі вивчення англійської мови студентами-філологами. У статті продемонстровано критерії, за якими розрізняють прості та фразові дієслова, що відносить ФД до особливої категорії лексичних одиниць. Досліджено морфологічні та структурно-семантичні особливості компонентів фразових дієслів. Особливу увагу було приділено природі постпозитиву. За структурою ФД поділяються на три види: «дієслово + прислівник», «дієслово + прийменник», «дієслово + прислівник + прийменник». Переважна більшість дієслів у вибірці відповідає першому структурному виду. Розглянуто семантичні відношення між складовими частинами фразових дієслів представлених у підручниках «Upstream». Виділено п'ять категорій для класифікації. У ході наукової розвідки було відмічено високу ідіоматизацію більшості фразових дієслів у вибірці. Паралельно з тим зазначено, що багато ФД можуть належати до кількох категорій через багатозначність. Зроблено висновки щодо отриманих результатів, а також окреслено перспективи подальших розробок з даної теми.

Ключові слова: фразове дієслово, постпозитив, педагогічний дискурс, семантичні та морфологічні особливості.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Освітній процес в рамках вищої школи набуває критичного значення, оскільки формування нового покоління та його інтеграція в європейське суспільство – це запорука успішного роз-

витку країни. Вчені та науковці постійно знаходяться у пошуку нової освітньої парадигми, методології, підходів до організації навчального процесу, оскільки цього вимагають нові покоління, геополітичні та соціальні фактори, тенденції тощо. Таким чином, педагогічний дискурс (ПД) вищої школи поповнюється предметами та питаннями для дискусій серед педагогів, викладачів, студентів та усіх учасників освітнього процесу загалом. Актуальність лексичного наповнення англійських підручників для студентів вищих навчальних закладів – один із головних критеріїв, за яким підбирається навчально-методичний комплекс для студентів-філологів. Серія підручників «Upstream» має потужну лексичну базу та вивірених словник і тим самим слугує надійним джерелом інформації протягом усього періоду навчання. Окрім лексичних одиниць, що відносяться до базового словникового мінімуму, ідіом, фіксованих виразів, вузькоспеціальних термінів відповідно до тем, згідно рівню підручника також представлені фразові дієслова (ФД). Український вчений-лінгвіст А. Ніколенко зазначає, що «вони заповнюють пустоти в лексичній системі мови, яка не може повністю забезпечити назви сторін діяльності, які пізнані людиною» [1, с. 31]. В українській мові немає аналогів фразовим дієсловам, таким чином актуальність та необхідність їх вивчення не підлягає сумнівам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Процес опанування іноземної лексики студентами лежить у площині освітнього, лінгвістичного, методологічного, комунікативного дискурсу, дискурсу англійських підручників, однак, на нашу думку, концепція педагогічного дискурсу охоплює усі вищевведені, і саме в рамках вказаного дискурсу та його піддискурсів ми зможемо виконати поставлене завдання. Тому перш ніж перейти до аналізу структурно-семантичних та морфологічних аспектів фразових одиниць, необхідно визначитися із поняттям педагогічного дискурсу та місцем ФД у ньому.

Поняття педагогічного дискурсу зародилося у 70-х роках ХХ століття завдяки Дж. Сінклеру і Р. Кулхарду. З того часу і до сьогодні педагогічні дослідження торкалися таких аспектів як лінгвістична взаємодія вчителя і учня, освітня політика вищої школи, інноваційні процеси у навчальному процесі, методологія, мотиваційна складова тощо. Взагалі педагогічний дискурс розглядається науковцями з різних аспектів та позицій.

Дослідники М. Кухта та О. Кучерява розглядають педагогічний дискурс як особливий різновид спілкування, що відбувається в межах освітнього середовища і визначається статусно-рольовими відносинами учасників комунікації [2, 3].

Простіше кажучи, педагогічний дискурс являє собою «... сукупність мовленнєво-мисленнєвих дій учасників навчальної

ситуації, обумовлених метою та завданням освітнього процесу та орієнтованими на підвищення рівня знань тих, хто навчається» [4, с. 31]. Безперечним є той факт, що головною метою педагогічного дискурсу є передача інформації, знань, необхідних для здобуття певного рівня освіти – процес, який задіє вербалізований інструментарій – тексти учбової програми (підручники, посібники), через який педагог, автор підручника намагається налагодити взаємодію зі студентами, учнями. Дослідженню теоретичних та дидактичних аспектів ПД, його типології, ролі в структурі інноваційних процесів у вищій школі присвятили свої роботи видатні вітчизняні вчені-лінгвісти М. Росток, Г. Черевичний, О. Лучанінова, А. Пирик, В. Андрущенко, І. Силадій, Л. Колток, І. Ситник, А. Нікітіна, М. Кухта, О. Кучерява.

Фразові дієслова є невід'ємною лексичною складовою будь-якого навчально-методичного комплексу з англійської мови. Для здобувачів-філологів вживання ФД на постійній основі демонструє певний рівень володіння мовою. Традиційно вважається, що сам термін «фразове дієслово» був вперше вжитий Логаном П. Смітом у словнику «Words and Idioms». За його словами фразові дієслова – це найбільш яскрава ідіоматична особливість англійської мови [5, с. 169]. Наприклад фразове дієслово *break down* має чотири значення: 1) (int) (of machinery) stop working; 2) (int) (of a person) lose control of feelings; 3) (int) (of talks/negotiations etc) fail; 4) (tr) separate under headings [6].

Кембриджський онлайн-словник пояснює значення терміну суто описово: «a phrase consisting of a verb and adverb or preposition, which together function as a verb» – «Фраза, яка складається із дієслова та прислівника або прийменника і яка функціонує як дієслово» [7]. Наприклад *break in, carry off, come across, fall apart, fall behind with*. [6]. Схожу дефініцію надають дослідники К. Дарвін та Л. Грей, які описують ФД як «поєднання «дієслово + частка», яке функціонує як одне дієслово, обидві частини якого втрачають значення, щоб утворити нову лексичну одиницю» [8]. Наприклад *get along with* – be on friendly terms; *hold back* – 1) control (tears, laughter), 2) hesitate; *keep out* – exclude sb/sth. [6]

Класичне визначення терміна «фразове дієслово», яке описує це поняття, максимально вичерпно надає Дж. Поуві: «... комбінація власне простого дієслова (*bring, come, look, run*) та адвербіального постпозитива (прислівникового/прийменникового компоненту) (*forward, by, out, after*), що представляє собою єдину семантичну і синтаксичну одиницю» [9, с. 117], таку як *bring forward* = move sth to an earlier date or time, *come by* = obtain, *look out* = be careful, *run after* = chase [10].

Явище фразових дієслів англійської мови не втрачає своєї актуальності до цих пір і є предметом зацікавленості багатьох вітчизняних дослідників (О. Орловська, Т. Ніколаєва, О. Воробйова, М. Карпушина, Л. Мацепура, Н. Бобер, І. Зозуля).

Формулювання мети статті. Мета нашого дослідження полягає у визначенні семантичних та морфологічних особливостей фразових дієслів, які містяться у підручниках рівнів B2 (Intermediate), B2+ (Upper-Intermediate) та C1 (Advanced) серії «Upstream». Аналіз відібраних фразових дієслів як необхідного лексичного компоненту у вивченні іноземної мови студентами філологічної спеціальності вважаємо головним завданням.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Було відібрано 217 фразових дієслів з підручника серії Upstream

рівня Intermediate, 250 з рівня Upper-Intermediate та 83 з рівня Advanced. Таким чином, ми проаналізуємо не просто набір хаотично вибраних лексичних одиниць, а порівняємо їх якісно та кількісно в залежності від потенціального рівня володіння мовою. Варто зауважити, що у підручнику рівня Upper Intermediate набір фразових дієслів той самий, що і на рівні Intermediate за виключенням 35 нових фразових дієслів. На нашу думку це зроблено авторами підручника навмисне для кращого закріплення лексичного матеріалу, адже в процесі навчання англійської мови фразові дієслова вводяться для широкого застосування в мовленні саме на рівнях не нижче Intermediate. Також необхідно враховувати той факт, що ФД можуть мати різне значення в залежності від контексту та тематики: *hang up* = 1) put sth in a high position; 2) end a phone call, *cheer up* = 1) make more cheerful; 2) become more cheerful, *be in* = 1) at home; 2) in fashion, *be out* = 1) not at home; 2) out of fashion [10].

Чисельні дослідження присвячено проблемі розрізнення простих та фразових дієслів. Ряд науковців (Дж. Поуві, І. С. Зозуля, Т. М. Ніколаєва) пропонують наступні критерії для визначення ФД [9, 7].

1. Можливість заміни фразового дієслова простим, що вказує на семантичну єдність ФД. *The war memorial was destroyed by an explosion = blown up. The bomb exploded in the town centre = went off* [10, с. 123]. Варто також зауважити, що на цьому принципі побудовані завдання у підручниках «Upstream», у яких студентам пропонується замінити звичайне дієслово фразовим і навпаки пояснити речення з фразовими дієсловами за допомогою простих дієслів.

2. Ідіоматичність. Дж. Поуві визначає ідіому як «поєднання двох або більше слів, які функціонують як неподільне ціле» [9, с. 118]. Більшість фразових дієслів становлять єдність, значення якої складно розшифрувати виходячи лише зі значень окремих компонентів ФД. Наприклад *go over* означає to examine, або *take in* = to understand. Однак характеристика ідіоматичності не може в повній мірі відповідати за розмежування фразових дієслів.

3. Пасивізація (можливість функціонувати в пасивному стані). Дж. Поуві наголошує, що більшість дослідників розглядають пасивізацію як характерний процес саме для перехідних фразових дієслів [9, с. 119]. *Emma took over control of the company when her father retired. – Control of the company was taken over by Emma when her father retired* [6, с. 154]. Пасивізації також підлягають і трьох-компонентні фразові дієслова: *They sent out on leaflets to everyone in their neighbourhood advertising their new business. – Leaflets were sent out on to everyone in their neighbourhood advertising their new business* [11, с. 105].

4. Наступний критерій є більш надійним для визначення перехідного фразового дієслова з прислівником постпозитивом. На відміну від прислівника зі звичайним дієсловом прислівниковий постпозитив зазвичай може стояти перед об'єктом (додатком). Порівняємо: *If you're coming to the house later, could you bring over your CD player? If you're coming to the house later, could you bring your CD player over?* [10, с. 59].

Як вже було зазначено вище, фразове дієслово – це єдина неподільна семантична одиниця мови, в якій все смислове навантаження передається через структуру «дієслово + постпозитивний компонент». Про семантичну роль постпозитивного компонента говорить дослідниця англійських фразових дієслів Воробйова: «постпозитивний компонент розгляда-

ється як незмінний словотворчий елемент, який стоїть після дієслова й утворює з ним єдине смислове ціле» [12, с. 20]. Інша дослідниця Дідо Н. Д. називає другий елемент фразового дієслова післядієслівним компонентом «...прислівниково-прийменникової природи, який внаслідок послаблення своєї прислівникової або прийменникової функції утворює з дієсловами відносно стійкі семантичні та синтаксичні сполучення» [13, с. 116]. При класифікації фразових дієслів за морфологічної природою постпозитива постає питання як відрізнити прислівник від прийменника в ролі постпозитивного компоненту, якщо в англійській мові лексеми *off*, *by*, *around* можуть відноситися до обох частин мови. Дослідники Дж. Поуві та І. Є. Зоуля розрізняють постпозитиви, які можуть виступати тільки прийменниками, тільки прислівниками або можуть бути і тим і тим. Якщо після постпозитива стоїть об'єкт (займенник), то сам постпозитив є прийменником, якщо об'єкт відсутній, то другий компонент ФД є прислівником [9, с. 117]. Наприклад *Sooner or later we will have to do up room keys and have only card keys* [6, с. 44]. У наведеному прикладі *room keys* виступає об'єктом, тому «*up*» у ФД *do up* (= fasten; tie) є прийменником. У реченні *Schools break up for the summer holidays tomorrow* [6, с. 12]. Після ФД «*break up*» = (of schools, etc); stop for holidays) об'єкт відсутній, тому «*up*» – це прислівник в ролі постпозитива. Ще одним фактором, який відрізняє прийменник від прислівника є можливість заміни об'єкта (додатка) на особовий займенник. *We put off our picnic, hoping the next day would be less overcast* [11, с. 33] – *We put off it...* «**Off**» у даному випадку є прийменником. Якщо заміна неможлива, то в ролі постпозитива виступає прислівник: *The mini-skirt is out this summer* [10, с. 85].

За морфологічною природою постпозитивний компонент фразового дієслова все ж можна розділити на прислівники та прийменники. Таким чином представлені ФД за структурною ознакою поділяються на такі групи:

1) «дієслово + прийменник»: *carry on* = continue, *pick on* = bully, *set in* = continue, develop, *go under* = fail/go bankrupt, *get across* = convey [11];

2) «дієслово + прислівник»: *bring back* = cause to recall, *look up* = look for sth in an appropriate book/list, *pass away* = die, *see off* = accompany a traveller to his/her plane, train, etc, *go ahead* = be allowed to happen [6];

3) «дієслово + прислівник + прийменник»: *catch up with* = reach the same level, standard, *come down to* = be passed on to sb by inheritance, *do away with* = abolish, *fall back on* = turn to sb/sth for help when other plans have failed, *get through to* = reach by phone [10].

Кількісний аналіз вибірки демонструє наступні результати. Фразових дієслів зі структурою «дієслово + прийменник» на рівні B2 – 61 лексична одиниця, структуру «дієслово + прислівник» представляє 118 лексичних одиниць, «дієслово + прислівник + прийменник» на рівні B2 – 38 лексичних одиниць.

З 250 фразових дієслів представлених на рівні B2+ (Upper Intermediate), найбільшу кількість складають ФД з прислівниковим постпозитивним компонентом (143 одиниці), 68 фразових дієслів функціонують за структурою «дієслово + прийменник» та найменшу кількість складають ФД зі складним постпозитивним компонентом (прислівник + прийменник) – 39 одиниць.

На рівні C1 з 83 вибраних лексичних одиниць запропоновано для засвоєння всього 5 фразових дієслів останнього мор-

фологічного типу: *put up with* = tolerate, *stand in for* = replace, *send out on* = order, *drag out of* = manage to elicit, *keep up with* = stay on the same level as [11]. Також представлено 51 фразове дієслово з прислівників та 27 дієслів з прийменників в ролі постпозитива. Невелика кількість фразових дієслів на рівні C1 взагалі зумовлена, на нашу думку, тим фактом, що весь базовий об'єм ФД засвоюється на рівнях B1 та B2, на рівні C1 на цьому увага авторами підручника не акцентується.

Завдяки кількісному методу можемо зробити проміжні висновки щодо морфологічної складової фразових одиниць у вибраній серії англійських підручників. На усіх мовних рівнях переважну кількість займають фразові дієслова з прислівниковим постпозитивним компонентом. Найменшу кількість складають лексичні одиниці структури «дієслово + прислівник + прийменник».

На нашу думку, чітке розмежування постпозитиву на конкретні частини мови (прислівник/прийменник) пов'язане з певними труднощами особливо за відсутності контексту.

Розглянемо семантичні відношення між складовими частинами фразових дієслів представлених у підручниках «Upstream». Класифікувати ФД можна за наступними критеріями:

1) фразові дієслова, у яких постпозитив несе своє первинне семантичне значення: *call back* = telephone again in return for a phone call, *get up* = rise from bed, *look round* = inspect a place, *take away* = remove [10];

2) фразові дієслова, в яких постпозитив все ще зберігає своє первинне значення, а дієслово вже має яскраво виражений метафоричний характер: *break to* = tell (bad news) to sb in a kind way, *bring up* = raise a child, *cut across* = take a shorter way [6];

3) фразові дієслова, в яких постпозитивний елемент відповідає за основні семантичні зміни значення конструкції. У вибірці з підручника «Upstream» представлені такі аспектуальні значення фразових дієслів:

– початок виникнення дії: *break into* = enter by force, *get on* = enter (bus, train, etc), *cut in* = move suddenly in front of another car [10]. Тут варто зауважити, що можна розглядати цю категорію не тільки в прямому, але і в переносному (метафоричному) значенні, де, однак, постпозитив відіграє туж саму роль: *come up* = arise occur; *break out* = (of war, etc) begin suddenly, *come out* = begin to blossom, *get down to* = start doing sth seriously, *set off* = start a journey, *set out* = 1) begin a journey, 2) intend to do sth, *set up* = start a business [10];

– продовження дії: *carry on (with)* = continue, *get along* = continue despite difficulties, *get through* = go on living through difficult times, *go on* = continue; *keep on* = continue despite difficulties, *keep up with* = continue to be informed [10]. Як бачимо фразові дієслова даної категорії представлені синонімами за рідким контекстуальним виключенням. Таким чином студенти, які вивчають ФД, ознайомлюються з більшою варіативністю вживання ФД, що впливає на їх рівень лінгвістичної обізнаності;

– зміна стану: *calm down* = become less upset, *come down with* = become ill, *get over* = recover from, *get up* = rise from bed, *go down with* = become ill, *let up* = become less strong, *pass away* = die [10];

– багато фразових дієслів представлено у категорії «пошук», «пізнання», «отримання інформації»: *carry out* = conduct an experiment, *look for* = search, try to find, *look into* = investigate, *look on* = observe, *look over* = examine carefully, *look round* = inspect a place, *look through* = look at quickly, *look*

up = look for sth in an appropriate book/list, *see over* = inspect a place [10];

– припинення/завершення дії – одна з найбільших семантичних категорій, у якій представлено ФД: *end up* = finish up, result in, *get through* = finish (a piece of work), *give out* = come to an end, *go out* = stop burning, *pull up* = stop, *run out of* = no longer have a supply, *switch off* = stop sth working (for electrical devices, engines, etc), *use up* = finish sth so that none of it is left, *break down* = (of machinery) stop working, *break into* = interrupt, *break off* = end a relationship/agreement, *break up* = 1) (of schools, etc); stop for holidays, 2) end a relationship, *carry through* = complete successfully in spite of difficulty, *cut into* = interrupt [10];

4) фразові дієслова, дві частини яких створюють ідіоматизоване семантичне значення, але вмотивованість зберігають: *carry sth through* = manage to accomplish, *put off* = postpone, *bring in* = introduce, *keep back* = reserve [11];

5) фразові дієслова, складові яких досягають максимальної ідіоматизації: *carry off* = manage a victory, *put up* = construct, assemble, *bring round* = revive, *hold up* = rob [11].

Варто також наголосити, що багатьом фразовим дієсловам властива багатозначність, що таким чином відносить їх контекстуально до кількох семантичних категорій. Наприклад ФД *be in*, перше значення якого «be at home», де постпозитив несе своє первинне семантичне значення, однак друге значення «be in fashion» демонструє підвищену ідіоматичність.

Проведене дослідження дає можливість зробити наступні висновки і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку. Фразові дієслова в англійській мові є досить суперечливим лінгвістичним явищем саме для дослідження його природи, адже багато залежить від контексту вживання ФД. Згідно із поставленою метою та завданням ми дослідили та проаналізували семантичні та морфологічні особливості фразових дієслів, які містяться у підручниках рівнів B2 (Intermediate), B2+ (Upper-Intermediate) та C1 (Advanced) серії «Upstream». Було представлено критерії, за якими розрізняють фразові дієслова та прості дієслова в англійській мові. Дослідження морфологічної природи постпозитива показало, що чітке розмежування постпозитивного компонента на прислівники та прийменники можливе тільки в контексті вживання самого ФД. Однак у представленій вибірці домінує частка ФД за схемою «дієслово + прийменник». За семантичним значенням та за зростанням рівня ідіоматизації компонентів фразові дієслова можуть поділятися на п'ять категорій. Більшу долю у підручнику складають фразові дієслова саме із найвищим ступенем ідіоматизації. Звичайно для студентів-філологів це ускладнює процес освоєння та запам'ятовування цієї категорії лексичних одиниць в процесі навчання, однак саме це сприяє підвищенню рівня їх професійної обізнаності та академічних знань. Перспективи подальшого дослідження ми вбачаємо у розробці більш досконалих критеріїв розмежування постпозитивного компонента та аналізу семантичної природи фразових дієслів у педагогічному дискурсі.

Література:

1. Ніколенко А. Г. Актуалізація семантичного аспекту фразових дієслів у процесі навчання англійської мови. *Іноземні мови*. 1999. № 4. С. 31–33.

2. Кухта М. Педагогічний дискурс як засіб мотивації навчальної діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2016. № 16. С. 342–346.
3. Кучерява О. А. Педагогічний дискурс у сфері професійної комунікації (теоретичний і дидактичний аспекти). *Збірник наукових праць*. 2005. № 39. С. 279–283.
4. Бхіндер Н. В. Лінгвістичний аспект навчально-педагогічного дискурсу викладача англійської мови у закладах вищої педагогічної освіти. Проблеми лінгвістики тексту та дискурсу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2019. № 8(76). С. 29–31.
5. Words and Idioms: Studies in the English Language. Front Cover. Logan Pearsall Smith. London, Constable, 1928. 299 p.
6. Evans V., Dooley J. Upstream B2 Intermediate Student's book. Newbury : Express Publishing, 2008. 222 p.
7. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення: 15.08.2024).
8. Darwin C. M., Gray L. S. Going after the phrasal verb: An alternative approach to classification. *TESOL Quarterly*. 1999. No. 33. P. 65–83.
9. Зозуля І. Є. Критерії розмежування фразових і основних дієслів у сучасній англійській мові. *Вісник Донецького національного університету*. 2015. № 1–2. С. 116–120.
10. Evans V., Obee B. Upstream B2+ Upper intermediate Student's book. Newbury : Express Publishing, 2014. 264 p.
11. Evans V., Dooley J., Edwards L. Upstream C1. Newbury : Express Publishing, 2014. 256 p.
12. Воробйова О. С. Роль постпозитивного компонента у формуванні семантики англійських фразових дієслів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019. № 37. С. 18–23.
13. Дідо Н. Д. До проблеми викладання фразових дієслів в англійській мові. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2016. № 1(38). С. 116–119.

Hrek M. Structural-semantic and morphological features of phrasal verbs in pedagogical discourse (on the material of the “Upstream” series of textbooks)

Summary. This article analyzes the structural-semantic and morphological features of phrasal verbs in pedagogical discourse. The research material is a selection of phrasal verbs from the "Upstream" series of B2 (Intermediate), B2 (Upper-Intermediate), C1 (Advanced) textbooks. Phrasal verbs are a widely researched topic of foreign and domestic linguists, philologists, but the semantics and morphology of phrasal verb components is not an exhaustive topic until now. Phrasal verbs belong to a greater extent to conversational vocabulary than to academic vocabulary, however, recently there has been a tendency to «cultivate» PhrVs and implement them in various fields. The article focuses attention on the place of phrasal verbs in pedagogical discourse and defines the concept of «phrasal verb» within the framework of numerical studies. It was determined that a phrasal verb is usually a two- or three-component structure, which consists of a verb and a postpositive, and which constitutes an indivisible semantic unity. Emphasis is placed on the fact that phrasal verbs are an integral lexical component of any teaching-methodical complex of the English language. The role of phrasal verbs in the process of learning English by philology students is emphasized. The article demonstrates the criteria by which simple and phrasal verbs are distinguished, which refers PhrVs to a special category of lexical units. The morphological and structural-semantic features of the components of phrasal verbs have been studied. Special attention was paid to the nature of the postpositive. According to the structure of PhrVs, they are divided into three types: "verb + adverb", "verb + preposition", "verb +

adverb + preposition". The vast majority of verbs in the sample corresponds to the first structural type. The semantic relations between the constituent parts of the phrasal verbs presented in the "Upstream" textbooks are considered. There are five categories for classification. During scientific research, a high idiomatization of most phrasal verbs in the sample was noted.

At the same time, it is noted that many PhrVs can belong to several categories due to polysemy. Conclusions are made regarding the obtained results, as well as the prospects for further developments on this topic are outlined.

Key words: phrasal verb, postpositive, pedagogical discourse, semantic and morphological features.